

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Кафедра театрознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Олена АЛЕКСАНДРОВА

« 23 » вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-творчий, освітньо-науковий)

Спеціальності: В6 Перформативні мистецтва
026 Сценічне мистецтво

Освітні програми: «Перформативні мистецтва»,
«Сценічне мистецтво»

Київ – 2025

Розробник:

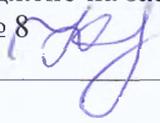
Гринишина Марина Олександрівна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри театрознавства Факультету театрального мистецтва КНУТКиТ імені І. К. Карпенка-Карого

Викладач:

Гринишина Марина Олександрівна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри театрознавства Факультету театрального мистецтва КНУТКиТ імені І. К. Карпенка-Карого

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри театрознавства

Протокол від 17.09.2025 № 8

Завідувач кафедри Наталія ВЛАДИМИРОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Перформативні мистецтва

Професор, доктор мистецтвознавства,
професор кафедри театрознавства

17.09.2025

(підпис)

Майя РЖЕВСЬКА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

Перформативні мистецтва

Професор, заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри мистецтва театру ляльок

21.09.2025

(підпис)

Руслан НЕУПОКОЄВ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____

(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____

(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____

(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____

(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум написання наукових статей» розроблена відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс освітніх компонентів у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, затвердженого рішенням Вченої ради від 28 травня 2024 р., протокол № 6 (введено в дію наказом від 28.05.2024 № 97-Д).

Найменування показників	Форма навчання - денна	
	Перформативні мистецтва	Сценічне мистецтво
Характеристика навчальної дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Курс (рік навчання)	1	2
Семестр	2	4
Кількість кредитів	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	14	14
	Практичні	
	10	10
	Самостійна робота	
	66	66
Вид підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає в послідовному, систематизованому та комплексному наданні аспірантам академічних знань та практичних навичок мистецтвознавчого аналізу та естетичної оцінки явищ творчого процесу.

Вивчення вибіркового освітнього компоненту, навчальної дисципліни «Практикум написання наукових статей», здобувачами третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти спрямоване на розширення та поглиблення таких **фахових компетентностей**:

здатність презентувати й обговорювати результати досліджень творчих проєктів, наукових та прикладних проблем перформативних мистецтв;

здатність оприлюднювати результати наукових і творчих досліджень у провідних професійних виданнях, на мистецьких форумах та заходах;

здатність генерувати та реалізовувати власні творчі ідеї у формі наукових проєктів, інтегруючи вільне володіння українською й англійською мовами, технологічні засоби та комунікаційні стратегії.

здатність аналізувати твори сценічного мистецтва, орієнтуватися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва, та імплементувати результати аналізу у власні наукові і мистецькі доробки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 курс / 2 семестр:														
Тема 1. Науково-творче дослідження як особливий тип академічного знання	2	2					6							
Тема 2. Наукова стаття в системі результатів науково-творчого проекту	4	2		2			10							
Тема 3. Дослідницька проблема у мистецькому контексті	4	2		2			10							
Тема 4. Методологія науково-творчого дослідження	4	2		2			10							
Тема 5. Рефлексія творчої практики як науковий текст	4	2					10							
Тема 6. Структура наукової статті про мистецький проєкт	4	2		2			10							
Тема 7. Наукова аргументація стосовно матеріалу сценічної творчості	4	2		2			10							
УСЬОГО	90	14		10			66							

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Науково-творче дослідження як особливий тип академічного знання

Лекція (2 год.) Криза класичної моделі науковості і поява науково-творчих досліджень. Обмеження позитивістської та текстоцентричної моделі науки у роботі з мистецькою практикою. Переосмислення поняття «знання» у гуманітаристиці та мистецтвознавстві. *Artistic research* і *practice-based research*: ключові поняття та підходи. Витоки й основні моделі науково-творчих досліджень в європейському академічному контексті. Відмінності між *practice-based* і *practice-led* дослідженням. Мистецька практика як джерело, метод і результат дослідження. Творчий процес і художній результат як форма продукування знання. Поняття «вбудованого» (*embodied*) знання. Роль рефлексії та аналітичного письма в науково-творчому дослідженні. Рефлексія як механізм переведення практичного досвіду в академічне знання. Баланс між авторським досвідом і науковою позицією. Науково-творче дослідження в системі підготовки

доктора мистецтв. Специфіка вимог до результатів, текстів та аргументації. Місце наукової статті як форми фіксації й трансляції науково-творчого знання.

Основні поняття/ключові слова: наукова модель, науково-творче дослідження, мистецька практика, творчий процес, рефлексія, аналітичне письмо.

Рекомендована література: 1, 5, 7, 10.

Тема 2. Наукова стаття в системі результатів науково-творчого проєкту

Лекція (2 год.) Множинність форм апробації та оприлюднення результатів науково-творчого дослідження. Творчий проєкт, наукова стаття, науково-творчий проєкт, дисертаційний текст, публічна презентація як взаємопов'язані форми фіксації знання. Наукова стаття як інструмент теоретичного осмислення і форма концептуалізації мистецької практики та її переведення в академічний дискурс. Відмінність між описовим текстом і науковою статтею: адресність, рівень узагальнення, вимоги до аргументації та методологічної чіткості. Визначення місця наукової статті в межах проєкту – вибір аспекту: метод, процес, форма, рецепція, контекст. Місце наукової статті у траєкторії підготовки доктора мистецтв. Публікація як етап дослідницького розвитку, апробація і перевірка науково-творчої позиції.

Основні поняття/ключові слова: апробація результатів, науково-творчий проєкт, презентація, концептуалізація, аргументація

Рекомендована література: 1, 5, 8.

Тема 3. Дослідницька проблема у мистецькому контексті

Лекція (2 год.) Поняття дослідницької проблеми в гуманітарному знанні. Різниця між темою, проблемою, предметом і дослідницьким питанням. Проблема як інтелектуальне осмислення предмету дослідження. Специфіка проблематизації в мистецькому дослідженні. Взаємозв'язок між дослідницькою проблемою і творчою практикою. Творчий задум і дослідницька проблема: точки перетину і розмежування. Перехід від інтуїтивного імпульсу до концептуального запитання.

Типи дослідницьких проблем у науково-творчих проєктах. Проблеми форми, методу, мови, рецепції, процесу, міждисциплінарності. Приклади проблем, що піддаються науковій артикуляції. Формулювання проблеми як основа структури майбутньої статті. Визначення аргументації, добір матеріалу і теоретичний контекст публікації.

Основні поняття/ключові слова: дослідницька проблема, предмет дослідження, інтуїція, методологія, теоретичний контекст

Рекомендована література: 1, 5, 8.

Тема 4. Методологія науково-творчого дослідження

Лекція (2 год.) Методологія як спосіб мислення науковця. Відмінність між методом, підходом і методологічною позицією. Методологія як логіка постановки питань і побудови аргументації. Специфіка методології в науково-творчому дослідженні. Мистецька практика як частина дослідницького методу. Поєднан-

ня теоретичних, емпіричних і творчих інструментів. Основні методологічні моделі мистецького дослідження. Practice-based і practice-led research, художній експеримент, перформативне дослідження, кейс-стаді: можливості та обмеження. Матеріал і метод: взаємозумовленість вибору. Методологічна чіткість як умова наукової комунікації.

Основні поняття/ключові слова: методологія, гіпотеза, наукова позиція, метод, методологічна модель.

Рекомендована література: 1, 3, 5.

Тема 5. Рефлексія творчої практики як науковий текст

Лекція (2 год.). Рефлексія як міст між практикою і теорією. Поняття рефлексії в гуманітарному знанні та мистецькому дослідженні. Відмінність між самостереженням, коментарем і аналітичною рефлексією. Творчий процес як предмет наукового аналізу. Процес, рішення, трансформації як дослідницький матеріал. Легітимність «незавершеного» і «пошукового» в академічному письмі. Авторська позиція і наукова дистанція. Форми рефлексивного письма в науково-творчих текстах. Функції аналітичних коментарів, критичних щоденників, реконструкцій процесу в структурі наукової статті. Межі рефлексії та критерії наукової валідності рефлексивного тексту.

Основні поняття/ключові слова: рефлексія, коментар, дослідницький матеріал, авторська позиція.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 8, 9.

Тема 6. Структура наукової статті про мистецький проєкт

Лекція (2 год.). Структура статті як відображення логіки мислення автора. Розділи статті як етапи аргументації. Функції вступу в статті про науково-творчий проєкт: окреслення проблеми, контексту, методології та наукової новизни. Основна частина: робота з матеріалом і теорією. Моделі побудови основної частини: процесуальна, тематична, кейс-стаді, аналітично-рефлексивна. Баланс опису, аналізу й інтерпретації. Висновки як концептуальне узагальнення. Гнучкість структури і вимоги академічної комунікації. Адаптація структури під різні журнали, обсяги й типи статей. Структурна прозорість як умова рецензування.

Основні поняття/ключові слова: структура, контекст, моделі побудови, адаптація.

Рекомендована література: 1, 3, 7.

Тема 7. Наукова аргументація стосовно матеріалу сценічної творчості

Лекція (2 год.). Аргумент у науково-творчому дослідженні: специфіка і межі. Творчий матеріал як доказ, кейс і поле інтерпретації. Мистецький процес як носій дослідницького знання. Типи аргументів у статтях про мистецькі проєкти та їхня відповідність різним дослідницьким проблемам. Баланс між описом і аналізом. Переконливість аргументації та наукова комунікація.

Основні поняття/ключові слова: аргумент, творчий матеріал, мистецький процес, аналіз, наукова комунікація.

Рекомендована література: 2, 7, 8, 9.

Перелік практичних занять та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
2	Визначення формату і фокусу власної наукової статті: 1. Стислий опис власного науково-творчого проєкту. 2. Визначення аспекту проєкту, який може бути предметом окремої статті. 3. Формулювання мети статті та її наукового внеску. 4. Вибір потенційного типу статті (аналітична / методологічна / рефлексивна тощо).	проєкт структури статті (ч.1)	10
3	Формулювання дослідницької проблеми з власного науково-творчого проєкту аспіранта: 1. Визначення проблемних моментів. 2. Формулювання варіантів дослідницької проблеми. 3. Перевірка формулювання на науковість, аналітичність, відповідність проблематиці дисертації.	проєкт структури статті (ч.2)	10
4	Формулювання методології наукової статті 1. Вибір ключових методологічних підходів із обґрунтуванням. 2. Опрацювання категоріального апарату, принципів і методів статті.	проєкт статті (ч.1)	10
6	Побудова індивідуальної структури наукової статті: 1. Фіксація теми, проблеми і мети статті. 2. Визначення ключових смислових блоків тексту. 3. Складання детального плану статті з коротким описом розділу. 4. Перевірка логіки: чи кожен розділ працює на розв'язання проблеми.	проєкт статті (ч.2)	10
7	Конструювання аргументу з матеріалу науково-творчого проєкту: 1. Формулювання ключової тези, що впливає з дослідницької проблеми. 2. Вибір конкретного творчого матеріалу. 3. Побудова аргументу за схемою: теза → матеріал → аналіз → проміжний висновок. 4. Перевірка: чи працює аргумент на загальну логіку статті.	проєкт статті (ч.3)	10

Критерії оцінювання практичного завдання:

Критерії оцінювання	Кількість балів
<p><u>Завдання виконано повністю, зауважень немає:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Практичне завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту / або продемонстровано результати виконання практичного завдання на наступному практичному занятті.2. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог.3. Самостійність виконання: практичне завдання виконано самостійно.4. В процесі виконання практичної роботи аспірант виявляє максимум ініціативності, базуючись на власному досвіді наукового пошуку та практичної його реалізації.5. Аспірант використовує системний, структурно-функціональний, діалектичний / синергетичний підходи, аналіз та синтез та ін. у реалізації практичної роботи.	10
<p><u>Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Практичне завдання виконано із запізненням на 2 тижні.2. Якість виконання: є певні неточності у виконання практичного завдання, які потребують незначних корекцій.3. Самостійність виконання: в процесі виконання завдання аспірант потребував додаткових консультацій (25 %).4. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні.5. Системний, структурно-функціональний діалектичний / синергетичний підходи у реалізації практичного завдання використані достатньо, проте не в повній мірі. Застосування цих підходів у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань.	6-9
<p><u>Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні.2. Є суттєві недоліки в якості виконання, практична робота виконана не в повному обсязі.3. Самостійність виконання: консультації щодо виконання практичного завдання зайняли значний обсяг роботи аспіранта (50%) .4. Індивідуальна ініціатива у реалізації практичного завдання виявлена на низькому рівні.5. Системний, структурно-функціональний діалектичний / синергетичний підходи у реалізації практичного завдання мінімізовано.	2-5
<p><u>Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі.2. Якість виконання: на низькому рівні, змістовне наповнення на низькому рівні, обсяг виконаної роботи неповний.3. Самостійність виконання: самостійно аспірант практичне завдання виконати не зміг (більше 50 % потребував консультацій і допомоги).4. Ініціатива у вирішенні завдань відсутня.5. Системний, структурно-функціональний, діалектичний / синергетичний підходи у реалізації практичного завдання не використано.	1
<p><u>Завдання не виконано</u></p>	0

5. Методи навчання

У навчальному процесі опанування дисципліни використовуються різноманітні методи на основі таких засад:

- 1) за джерелом знань: словесні, наочні, практичні;
- 2) за відповідним етапом навчання: підготовка до вивчення нового матеріалу, вивчення нового матеріалу, закріплення, контроль і оцінка;
- 3) за способом керівництва навчальною діяльністю: пояснення педагога, самостійна робота аспірантів;
- 4) за логікою навчального процесу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- 5) за дидактичною метою: організація навчальної діяльності, стимулювання й релаксація, контроль і оцінка;
- 6) за характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладення, частково-пошукові, дослідницькі.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1, 5	Опрацювання рекомендованої літератури за темою	-	-
2	1. Здійснити аналіз прикладів статей, написаних на основі мистецьких проєктів. Зробити розбір структури, фокусу та способу роботи з матеріалом. 2. Визначити типи статей про мистецьку практику. Методологічна, аналітична, рефлексивна, контекстуальна стаття: цілі й особливості кожного типу. 3. З'ясувати типові помилки у виборі формату статті.	Порівняльний аналіз (табличний/текстовий формат)	10
3	1. Проаналізувати приклади формулювання дослідницьких проблем. Здійснити розбір кількох проблемних формулювань зі статей про мистецькі проєкти: вдалих і проблемних. 2. Визначити типові помилки проблематизації. Надмірна описовість, декларативність, підміна проблеми темою або актуальністю, «есеїстична» риторика. 3. Проблема vs гіпотеза vs дослідницьке питання. Уточнення ролі кожного елементу в структурі статті. <i>На прикладі 10 статей за останні п'ять років.</i>	Аналіз (табличний/текстовий формат)	10
4	1. Здійснити розбір прикладів методологічних описів у статтях про мистецьку практику. 2. З'ясувати співвідношення дослідницької проблеми і методології. 3. Визначити типові методологічні помилки в мистецьких дослідженнях на прикладі опублікованих статей. <i>На прикладі не менше 5 статей за останні п'ять років</i>	Аналіз (табличний/текстовий формат)	10

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
6	<p>1. Здійснити аналіз структур опублікованих статей про мистецькі проекти. Визначити та описати різні структурні моделі.</p> <p>2. Визначити зв'язок між дослідницькою проблемою, методологією і структурою.</p> <p>3. Визначити та проаналізувати типові структурні помилки на прикладі опублікованих статей. <i>На прикладі не менше 5 статей за останні п'ять років</i></p>	Аналіз структур (табличний/текстовий формат)	10
7	<p>1. Здійснити розбір аргументації в опублікованих статтях про мистецькі проекти. Визначення тези, матеріалу, логіки доведення.</p> <p>2. Визначити відмінність між аргументом і прикладом.</p> <p>3. Визначити типові помилки в аргументації <i>На прикладі не менше 5 статей за останні п'ять років</i></p>	Аналіз (табличний/текстовий формат)	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Макс. кількість балів
<p><u>Завдання виконано повністю, зауважень немає:</u></p> <p>1. Завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту.</p> <p>2. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог.</p> <p>3. Чітко виявляється системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні завдань: аспірант демонструє системне уявлення про феномен, тенденцію, процес, пропонує авторські ідеї, висловлює оригінальні думки, демонструє здатність систематизувати та узагальнювати інформацію.</p>	10
<p><u>Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності:</u></p> <p>1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні.</p> <p>2. Якість виконання: є певні неточності щодо викладення матеріалу з теми, зміст не розкрито в повній мірі.</p> <p>3. У змісті близько 25 % складають матеріали, скопійовані безпосередньо з інтернет-ресурсів.</p> <p>4. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні.</p> <p>5. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні поставлених завдань застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте застосування цих підходів у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням компіляції на етапі формування наукового та/або творчого задуму.</p>	6-9
<p><u>Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань:</u></p> <p>1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні.</p> <p>2. Якість виконання: суттєві недоліки, зміст не розкрито в повному обсязі.</p> <p>3. У роботі присутня значна кількість (50%) скопійованих матеріалів з інтернет-ресурсів.</p> <p>4. Індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні.</p> <p>5. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи мінімізовано.</p>	3-5
<p><u>Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання:</u></p>	1-2

Критерії оцінювання	Макс. кількість балів
1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Якість виконання: на низькому рівні, проігноровано вимоги до змістового наповнення відповідно до вимог. 3. Робота виконана тільки на матеріалах інтернет-джерел. 4. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній. 5. Системний, структурно-функціональний, творчий підходи у вирішенні завдань відсутні.	
<u>Завдання не виконано</u>	0

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної та позааудиторної роботи та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів.

Поточний контроль: виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи, участь в обговореннях. **Підсумковий контроль** – залік (за результатами роботи в семестрі).

8. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Види робіт	За результатами поточного контролю та самостійної роботи							Сума балів
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	
Практичні заняття	-	10	10	10	-	10	10	100
Самостійна робота	-	10	10	10	-	10	10	
Разом	-	20	20	20	-	20	20	

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90–100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82–89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74–81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64–73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)

60–63	Е	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література:

1. Клековкін О. Мистецтво: Методологія дослідження: методичний посібник Київ: Фенікс, 2017. 144 с.
2. Клековкін О. Театральна культура України : Сценарії. Ролі. Статуси. Київ: Арт Економі, 2020. 232 с.
3. Оніщенко О. Історія та теорія художньої творчості: навчальний посібник. Київ: Вид-во Ліра-К. 2023. 283 с.
4. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії: історія, теорія та практика образотворчого мистецтва 70-х років ХХ століття – початку ХХІ століття: зб. ст. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 400 с.
5. Семенов О., Фаст О. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 221 с.
6. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури. Київ: НАКККиМ, 2016. 352 с.: іл.
7. Barrett, E., & Bolt, B. (eds.). Practice as Research: Approaches to Creative Arts Enquiry. London & NY: I. B. Tauris. 2007. 217 p.
8. Borgdorff, H. The Conflict of the Faculties: Perspectives on Artistic Research and Academia. Leiden: Leiden University Press. 2012. 297 p.
9. Biggs, M., & Karlsson, H. (eds.). The Routledge Companion to Research in the Arts. London & NY: Routledge. 2012. 488 p.
10. Nelson, R. Practice as Research in the Arts: Principles, Protocols, Pedagogies. New York: Palgrave Macmillan. 2013. 229 p.